

KUTSESTANDARD

I tase 12-28032005-01/1
II tase 12-28032005-01/2

VEDURIJUHI ABI I, II

TRANSPORDI JA LOGISTIKA KUTSENÕUKOGU

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid vedurijuhi abi I ja II kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeinspeksioon
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Tiiu Poltruk	Edelaraudtee AS
Mati Lõhmus	Eesti Raudtee AS
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS
Neeme Olde	Põlevkivi Raudtee AS

Ajavahemikus 1 – 20 veebruar 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Nõuded vedurijuhi abi I kutsekvalifikatsioonile on koostatud esmatöötlusena.
Nõuded vedurijuhi abi II kutsekvalifikatsioonile on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 13.juunil 2003. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 7 kinnitatud vedurijuhi abi II kutsestandard.

Käesolev vedurijuhi abi I, II kutsestandard on kinnitatud 28. märtsil 2005. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 11.

Kutsestandardis sisalduv kvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub vedurijuhi abi töö transpordi abitegevuste valdkonda, kood 632.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub vedurijuhi abi 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8311.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Vedurijuhi abi I, II
Inglise keel	Assistant driver I, II
Vene keeles:	Помощник машиниста локомотива I, II

4 KUTSEKIRJELDUS

Vedurijuhi abi kuulub vedurimeeskonda. Koostöös vedurijuhiga jälgib ta signaale, ütleb signaalide näidu vedurijuhile, vajadusel kontrollib rongi seisukorda ja vedurijuhi korraldusel veduri (mootorrongi) tehnilist korrasolekut. Rongi sunnitud peatumisel jaamavahel piirab ta vastavalt TKE-s ettenähtud juhtudele rongikoosseisu või takistuskoha. Kui vedurijuht ei ole võimeline rongi juhtima, võtab vedurijuhi abi tarvitusele abinõud rongi peatamiseks.

Ta tunneb veduri või mootorrongi ehitust.

Vedurijuhi abi spetsialiseerub:

- Diiselveedurijuhi abi
- Elektrirongijuhi abi
- Diislrongijuhi abi

Oma tööülesannete täitmisel juhindub vedurijuhi abi vedurijuhi korraldustest ja raudteeliiklust korraldavate dokumentide nõuetest, millede tundmine (ettenähtud mahu) on vedurijuhi abile kohustuslikud. Vedurijuhi abi läbib eelneva ja perioodilise tervisekontrolli.

Vedurijuhi abi I kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav vähemalt keskharidus ja kutsealane ettevalmistus või erialane kutsekeskharidus.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab vedurijuhi abi valdama lisaks üldoskustele ja –teadmistele punktides 5.2.1 - 5.2.11 esitatud põhioskusi ja -teadmisi ja punktides 5.3.1-5.3.3 toodud ühte erioskust.

Vedurijuhi abi II kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav lisaks kõikidele vedurijuht I esitatud nõuetele põhioskuste ja –teadmiste punktide 5.2.12 ja 5.2.13 valdamine.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja -teadmised

5.1.1 Majandus – algtase

5.1.2 Õigusaktid – algtase

- 1) kutsealaga seotud õigusaktid ja juhendid, sh
 - a) raudtee tehnokasutuseeskiri
 - b) raudtee signalisatsioonijuhend
 - c) raudtee rongiliikluse ja manöövr tööde juhend
 - d) ja teised tehnokasutuseeskirjast tulenevad normdokumendid
- 2) tööõigus

5.1.3 Raudteelased põhimõisted – algtase

5.1.4 Tehnilise dokumentatsiooni kasutamine – algtase

5.1.5 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööohutus, -tervishoid ja –hügieen
- 2) tuleohutus ja tulekustutusvahendite kasutamine
- 3) keskkonnakaitse
- 4) jäätmekäitlus

5.1.6 Keeleoskus (vt lisa C)

- 1) eesti keel - kesktase
- 2) venekeel - algtase

5.1.7 Suhtlemine

5.1.8 Kutse-eetika

5.2 Põhioskused ja –teadmised

5.2.1 Eriplane terminoloogia – eesti ja/või vene keeles

5.2.2 Veeremile paigutatud side- ja turvanguseadmed

5.2.3 Raudtee signaalid ja -märgid

5.2.4 Raudteeliikluse korraldus, liikluskorralduses kasutatavad dokumendid ning kõneluste reglement liikluskorraldajatega

5.2.5 Pardaarvuti kasutamine

5.2.6 Veeremi rikete avastamine ja võimalusel nende kõrvaldamine teeloleku ajal

5.2.7 Tegutsemine ohuolukorras, tulekahju ja raudteeliiklusõnnetuse korral

5.2.8 Esmaabi andmine

5.2.9 Piduriproovi tegemine ja piduriteatise väljastamine vedurijuhile

5.2.10 Ohtliku koha ja seisva veeremi piiramine

5.2.11 Vagunite pidurkingaga kinnitamise kord vastavalt jaama tehnokorraldusaktile või harutee juhendi nõuetele

5.2.12 Manöövr töö tegemine ja pöörangute seadmine

5.2.13 Vagunite tehniline järelevaatus ja kommertsülevaatus

5.3 Erioscused ja –teadmised

5.3.1 Diiselleduri tööpõhimõtte, varustatus, tehnoseisundi nõuded, tehnohoole ja remondi korraldus

5.3.2 Elektrirongi tööpõhimõte, varustatus, tehnoseisundi nõuded, tehnohoole ja remondi korraldus

5.3.3 Diiselrongi tööpõhimõte, varustatus, tehnoseisundi nõuded, tehnohoole ja remondi korraldus

5.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsilise koormuse taluvus
- 2) pinge- ja keskkonnataluvus
- 3) liigutuste täpsus, hea koordineatsioon
- 4) kontsentreerumisvõime
- 5) iseseisvus ja otsustusvõime
- 6) koostöövalmidus ja –võime
- 7) täpsus ja korrektsus
- 8) kohusetundlikkus
- 9) õppimisvalmidus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Eriioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.